

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΑ ΠΕΠΡΩΜΕΝΑ

Η ΩΡΑΙΑ ΠΑΥΛΙΝΑ ΒΟΝΑΠΑΡΤΗ

(Η καταλιηκτική φιλοδοξία της φιλόδοξης και γοητευτικής αδελφής του Μεγάλου Ναπολέοντος)

Η οικογένεια Μπουοναπάρτε — άργότερα έγινε Βοναπάρτε — ζούσε στο Λιάκιο της Κορσικής, σε μία παλιά κατακίικα που γνώρισε άλλους ημέρες λαμπρότητας, μα που κόντευε πια τώρα να ερειπωθῆ.

Η κ. Λαίτιτσια, ἡ μητέρα, δυσκολευόταν πολύ να τὰ θγάλλη πέρα. Φανταστήτε: Είχε ἑφτά παιδιά, τέσσερα ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια. Ὅλη τὴν ἡμέρα τὸ σπίτι ἀνηχοῦσε ἀπὸ κραυγές, κυνηγητὰ καὶ καυγάδες. Κι' ἐπειδὴ ἡ κ. Λαίτιτσια εἶχε πολλὴ δουλειὰ μετὰ τὸ νοικοκυριὸ τῆς τὰ ἄφινε να μεγαλῶνουν ἐλεύθερα. Ἔτρεχαν σὰ γειτονικὰ δόση, ἔπαιζαν ψευτοπολέμους, στοὺς ὁποίους ἦταν πάντα ἀρχιστράτηγος, ὁ νεαρὸς Ναπολέων καὶ τὸ θράδυ ξαναγύριζαν στὸ σπίτι τους σὲ κακὰ χάλια, μετὰ τὸ ροῦχα τους ξεσκισμένῃ, τὰ παπούτσιαι τους τρυπημένα, γεμάτα λάσπες καὶ χῶματα καί... πεινασμένα ὡς ἄνθρωποι. Μὰ ἡ κ. Λαίτιτσια δὲν εἶχε να τοὺς δώσῃ καὶ τὰ πολλὰ πράγματα. Τότε ἡ μὴ ἀπ' τὶς κόρες, ἡ θεοτρελλὴ Παυλίνα, θυμῶνε καὶ φώναζε:

— Τὶ κατάσταση εἶν' αὐτὴ! Ὅταν θὰ γίνω πλοῦσια, θὰ τρώμε κάθε μέρα τοῖχες!

Μετὰ τὸ φαγητὸ, ἡ μητέρα, κουρασμένη ἀπ' τὴ δουλειὰ τῆς ἡμέρας, ἐπαναλάμβανε στὰ παιδιά της τὴ μοιαιδικὴ τῆς συμβουλὴ πού τοὺς ἔδινε καθημερινῶς:

— Ν' ἀγαπᾶσατε, παιδιά μου, νὰ εἰσώτε πάντα ἐνωμένα καὶ νὰ βοηθετᾶ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο γιὰ νὰ φτάσετε ἔτσι ὅσο τὸ δυνατόν πὶὸ ψηλά.

Ἐξαφνα, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ξέσπασε στὴν Κορσικὴ. Καὶ ἡ κ. Βοναπάρτε, φοβισμένη, πήρε τὰ ἑφτά ἀγόρια της καὶ κατέφυγε στὴ Νότιο Γαλλία, στὸ πέμπτο πάτωμα ἑνὸς ἀθλοῦ σπιτιοῦ τῆς Μασσαλίας. Τ' ἀγόρια ὅμως δὲν ἔμειναν πολὺ ἐκεῖ, γιατί θρῆκαν ἐργασία σὲ διάφορες πόλεις τῆς Γαλλίας.

Ἡ κ. Λαίτιτσια κ' ἡ τρεῖς κόρες τῆς ὑπόφεραν τότε ἀπὸ τὸ στερηθεῖς, ὥστε κατέφευγαν συχνὰ στὰ λαϊκὰ σούσιτια. Ἐπίσης ταχτικά, οἱ φιλόφθωρες κυρίες τῆς πόλεως τοὺς ἔστειλαν τὰ παλιὰ τους φορέματα. Ἡ τρεῖς ἀδελφές εἶχαν ἕνα μόνον καπέλλο πού τὸ φοροῦσαν διαδοχικά, ἀλλάζοντας μονάχα τὴν κορδέλλα του γιὰ νὰ μὴ φαίνεται πὺς εἶνε τὸ ἴδιο.

Ἡ Παυλίνα ὑπέφερε περισσότερο ἀπ' ὅλες γι' αὐτὲς τὶς στερηθεῖς, γιατί σὲ ἡλικία δεκατεσσάρων χρόνων ἦταν κιόλας γυναίκα, μὴ γυναίκα τρομερὰ κοκέτα. Δὲν ἀλλογοῦζόταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸν ἔρωτα καὶ ἀπελπισμένη ἔλεγε ὅτι δὲν θὰ εἴρρισε ποτὲ σύζυγο, ἀφοῦ ἡ μόνη τῆς περιουσία ἦταν τὸ... τρίτο ἑνὸς καπέλλου!... Ὡστόσο, ὅταν ἔβγαῖνε ἔξω, ἡ ὑπέροχη ὡμορφία τῆς προκαλοῦσε τὸν θαυμασμὸ ὄλων τῶν Μαρσελιέζων. Ἦταν ψηλὴ, εἶχε ἐπιδερμίδα καθαρὴ, μάτια πολὺ μαύρα καὶ τὰ σκοτεινὰ καὶ σγουρὰ μαλλιά τῆς κυμάτιζαν γύρω ἀπὸ ἕνα μέτωπο βασιλίσσης.

Περιμένοντας τὸν ἔρωτα, μπάλωνε, ἔπλενε καὶ μαγεῖρευε, νοιώθοντας τὴν καρδιά τῆς νὰ σφίγγεται μετὰ τὴ σκέψη ὅτι ἡ φτώχεια τῆς αὐτὴ θὰ ἦταν αἰώνια. Δὲν εἶχε καθόλου ἐπιτοσύνη στοὺς ἀδελφούς τῆς. Ὡστόσο, ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς, ὁ Ναπολέων πού εἶχε γίνε ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἔστειλε κάθε τόσο λίγα χρήματα. Στὶς ἐπιστο-

λές του μιλοῦσε γιὰ τὸ Παρίσι καὶ γιὰ τὴ λαμπρὴ ζωὴ πού περνοῦσε ὁ κόσμος ἐκεῖ, πράγμα πού ἔκανε τὴν Παυλίνα νὰ θυθίζεται σὲ ἀτελείωτες ὄνειροπολήσεις καὶ νὰ κλαίῃ ἀπὸ ζήλεια, γιατί δὲν εἶχε καὶ αὐτὴ τὴ λαμπρὴ τύχη τῆς κ. Ταλλιέν, ἡ ὁποία ἦταν τότε ἡ πὶὸ ὀνομαστὴ γυναίκα τῆς Γαλλίας.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁμοῦς ὁ «μικρὸς» Ναπολέων ἀνέβαινε μετὰ πληκτικὴ ταχύτητα. Εἶχε γίνε πια στρατηγὸς κ' εἶχε ἐκστρατεύσει στὴν Ἰταλία, ὅπου τὸ καλὸ του ἀστρο τὸν ὡδηγοῦσε πια ἀπὸ τὴ μὴ νίκη στὴν ἄλλη... Εἶχε γίνε πια μὴ προσωπικό τῆς... Μποροῦσε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴ θέλησί του σὲ ὄλους... Μὰ μέσ' στὴ δόξα του οὔτε τὴ γρηγὴ μητέρα του ἔλεχασε, οὔτε καὶ τὴν ὑπόλοιπὴ οικογένειά του καὶ τοὺς προσκάλωσε ὄλους στὸ Μιλάνο, ὅπου εἶχε τὸ στρατηγεῖο του.

Ἡ Παυλίνα θρῆκε ἐκεῖ ὅτι ἐπὶ τόσα χρόνια λαχταροῦσε: τὸ θαυμασμὸ τῶν ἀνδρῶν — οἱ νεαροὶ ἀξιωματικοὶ δὲν ἔκαναν ἄλλο παρὰ νὰ τὴν κυττάζουν μετὰ λιγωμένα μάτια — καὶ τὴν ἀγάπη ἑνὸς ἀνδρός.

Ὁ Ναπολέων, ἀκυμμένος πάνω ἀπὸ ἕνα ἐπιτελικὸ χάρτη, μελέτοῦσε κάποιο καγιούργιο ἐστρατηγικὸ κόλπο, ὅταν ἔξαφνα ἀκουσε ἑλαφρὰ γέλια καὶ ψιθυρίσματα, τὰ ὁποῖα ἀνηχοῦσαν πῶς ἀπὸ ἕνα παραθῶν πού θρῆσκῆταν στὸ ἄσος τῆς σκηνῆς του. Στὴν ἀρχὴ νόμισε πὺς εἶχε γλαστῆ κῆ θαναθωθίστηκε στὶς σκέψεις του. Μὰ θορυβὸς φιλημάτων τὸν ἔκανε νὰ σηκῶσῃ τὸ κεφάλι. Μανιασμένος, ἔτρεξε στὸ παραθῶν, τὸ σηκῶσε καὶ θρῆκε τὴν... ἀδελφή του Παυλίνα ἀπάνω στὰ γόνατα ἑνὸς νεαροῦ ἀξιωματικοῦ. Οἱ δὲ ὁ ἐρωτευμένους ἀρκιζόντουσαν ἐκείνη τὴ στιγμή, ἀωνία ἀγάπη καὶ πίστι:

Ὁ Ναπολέων χαμογέλασε καὶ εἶπε: — Καὶ ποτὲ ὁ γάμος!

Ἐτσι, ἡ Παυλίνα Βοναπάρτε πᾶνι τρεῦθηκε, στὸ Μιλάνο, τὸν Αἰμὲ Λεκκέρ, στρατηγὸ μόλις εἴκοσι πέντε χρόνων, ὠραῖο, πλοῦσιο καὶ μετὰ τὸ λαμπρότερο μέλλον μπροστὰ του.

Ἡ κ. στρατηγίνα

Ἡ Παυλίνα Βοναπάρτε ἀνάμεσα στοὺς δύο συζύγους τῆς, τὸν πρίγκιπα Μποργκέζε καὶ τὸν στρατηγὸ Λεκκέρ.

ήταν δεκαεφτά ετών. Ο μήνας του μέλιτος πέρασε στην Ιταλία. Κατόπιν, ο Λεκλέρ πήγε την σύζυγό του στο Παρίσι. Όλα τα δεινά της είχαν πραγματοποιηθεί πια. Η Παυλίνα ζούσε σε μία πολυτέλεια που την είχε άγνοησε ως τότε. Έτραγαν καθεμέρι τσίγλες! Η γυναίκα αυτή περνούσε τον καιρό της παράγγελλοντας πολυτελείς τουσπλέτες, γούνες και κοσμήματα. Ο Λεκλέρ ήταν γενναιοδωρός και τίποτε δεν του φαινόταν ακριβό, πρόκειμένου να στολιστεί αυτό η γυναίκα του. Ήταν πια η άναμφισβήτητη βασιλίσσα των σαλονιών, όπως ήταν άλλοτε η κ. Ταλλιέν. Η γυναίκες τη μισούσαν, ακόμα και η σύζυγος του αδελφού της Ίωσηφίνα, γιατί ήταν λιγότερο όμοια απ' αυτή και γιατί την αγαπούσε πολύ ο Ναπολέων. Μά στην Παυλίνα άρεσαν πολύ αυτές η ζήλειες που την έκαναν να νοιώθη καλύτερα τη δύναμή της!...

Έξασφρα, οι μαύροι επαναστάσαν στον Άγιο Δομίγγο και ο Λεκλέρ ετόλη από τον Ναπολέοντα, για να την καταστείλει. Μά άρπαξε εκεί πυρετούς και σε λίγες μέρες πέθανε.

Η νεαρή μας χήρα τον έκλαψε, μα παρηγορήθηκε. Είς ενδειξιν πένθους έκοψε τα μαλλιά της σαν μικρό παιδί.

Τό έκανε αυτό γιατί ζέρε πως θά ζαναφωτρώσουν πιά ωμορφα, είπε φιλοσοφικά ο Ναπολέων, ο όποιος την ήξερε καλά.

Εν τώ μεταξύ οι θρίαμβοι του διαδεχόντουσαν ο ένας τον άλλο. Κ' η περηφάνεια των δικών του είχε γίνει πια άπεραντη. Τ' αδελφια του, ζώντας στη σκιά του, έτρεφαν φιλοδοξίες άπειρίοστες. Έτσι κ' η Παυλίνα άναρωτιόταν πούς θά διαδεχθή τ'ο Λεκλέρ. Της χρειαζόταν τουλάχιστον ένας πρίγκηψ.

Έκείνο τ'ο θράυο, ο αδελφός τ'ο Ναπολέοντος Ίωσηφ έβινε μιά έσπεριδα στο μέγαρό του. Όλη η Γαλλία ήταν εκεί: στρατηγού, ύπατοι, πολιτικοί, μικρά και μεγάλες κυρίες. Η όδρες των κυριών σερόντουσαν μεγαλοπρεπείς στα παρκέτα κ' η κομμώσεις τους συνάγωνίζοντουσαν σε πρωτοτύπια καί... έξωφρενισμό. Μά η Παυλίνα ήταν η πιό όραία, η πιό κομψή απ' όλες.

Μεταξύ των άλλων προσκαλεσμένων, ήταν κ' ένας Ίταλός πρίγκηψ, θασαλικού αίματος, ο όποιος είχε ύπηρετήσει στον γαλλικό στρατό. Ήταν όραιος, με μιά σπανία Ιταλική όμορφιά. Ζούσε στο Παρίσι μιά ζωή άφαντάτου πολυτελείας, γιατί είχε εισόδημα παραπάνω από δυό έκατομμύρια έτησίως. Η γυναίκες τόν πολιορκούσαν με τη μεγαλύτερη έπιμονή, μά αυτός άποιακρυνόταν με άδιαφορία.

Έξασφρα ο Ναπολέων άρχισε ν' αναζητά την αδελφή του που δεν την έβλεπε πουθενά. Κατέθηκε τότε στον κήπο και κάθισε εκεί ευτυχισμένος που εύρισκε λίγη ήσυχια μακριά από τόν θόρυθο τής έσπεριδος που τού ήτο λιγώτερο αγαπητός από τόν θόρυθο των μαχών.

Έξασφρα άναπήδησε. Κρυμμένο πίσω από μερικά ροινικωειδή ένα ζευγάρι έρωτευμένων άναστάνεξε έρωτικά. Κι' άκουσε μεταξύ των άλλων και αυτά τα λόγια:

—... σ' αγαπώ, καλέ μου... σ' αγαπώ πολύ, γλυκειά μου αγάπη...

Ο Ναπολέων προχώρησε κ' άνυκάλυψε την αδελφή του και τόν Ίταλό πρίγκηπα Μποργκέζε. Τους κούταξε και τούς είπε με άσπληρότητα:

—Και πότε ο γάμος ;

Έτσι, ενώ ο αδελφός της στέφθηκε αυτοκράτωρ, η Παυλίνα έγινε πρίγκηπισσα, Μποργκέζε, θασαλική πρίγκηπισσα, άν αγαπάτε !

Στη Ρώμη είχε ένα παλάτι, όλο από μάρμαρο, γεμάτο άριστουργήματα τέχνης και είχε επίσης, σαν θασίλισσα, τόν «οίκο» της, άποτελούμενο από κυρίες τής τιμής, αλλάρχα, άκολουθούς και ύπηρετες. Είχε τ'ο παρεκκλησιό της, τη θειλοθηκη της, τ'α άμάξια της, τούς κήπους της, τ'ο θέατρο της και τούς καλλιτέχνες του.

Ήταν όπως στην πατρίδα της, στην Ίταλία, τής όποιας η γλώσσα ήταν η μητρική της. Ήταν σ' ένα περιβάλλον έντελώς δικό της, άνάμεσα στους καλλιτέχνες που τούε μαγνητίζε με τ'ο θλέμμα της κ' οι όποιοι την χρησιμοποιούσαν για μοντέλλο τους. Έχε τέλος φίλους της όλους τούς θασαλείς.

Η μικρή Κορσικανή είχε πραγματοποιήσει όλα της τ'α όνειρα.

ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ

(Του πρώτου δεκαημέρου του Νοεμβρίου)

2 Νοεμβρίου 1808. — Γέννησης τ'ο διασίου συγγραφέως Μπαρταστά ντ' Ουεβύλν σ' ένα χωριό τόν άκτών τής Μάγης.

4 Νοεμβρίου 1851. — Γέννησης στη Γουαδελούπα τ'ο Γάλλου μυθιστοριογράφου Λέον Έρνιξ.

5 Νοεμβρίου 1803. — Θάνατος τ'ο Λαλό, τ'ο συγγραφέως τ'ο περφημού έργου «Έπιταφίδιος Δεσπόζ».

8 Νοεμβρίου 1874. — Θάνατος τ'ο μεγάλου Άγγλου ποιητού Μάλτωνος.

8 Νοεμβρίου 1898. — Θάνατος τ'ο διασίου Γάλλου μυθιστοριογράφου Βικτωριανού Σαρδού.

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΠΟΙΗΤΡΙΑΙ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΧΩ ΣΤΟ ΧΑΟΣ

(ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΠΟΥΛΟΥΡΗ)

I

Κι' άνάμεσό σας είμαι εγώ τ'ο άσκοπο, τ'ο άφημένο, τ'ο άδύναμο. Με πλάνεψαν και μούκλεψαν ακόμα τη σκέψη μου και τραγουδή τα πάθια μου και μένω με τ'ο δραμα στα μάτια μου, την πευμιά, στο στόμα.

***

Έρωτευμένη, στη μικρή καρδιά μου ξεχειλίζει τ'ο φίλτρο που με πότισαν στον ύπνο μου μικρούλα. Και την άνάμνηση τη ζω κ' ένας νεκρός γεμίζει με φιλαρέσκεια τής φτωχής ζωής μου την άκροάλα,

II

Πριν φύγω για τ'ο μακρύνο ταξίδι, θά περάσω, διασχίζοντας άδιάφορα τών δρόμων τη θοή, από τόν κήπο που άλλοτε, κάποια άπροσδόκητη ώρα τ'α μάτια σου μου μίλησαν για μιά όραία ζωή.

***

Και λημονώντες πώς κ' οι δυό θηγάκεμ γελασμένοι κ' έγινε τ'ο δνειρο φωτιά μεσ' στην άνατολή, θά ίδω τ'ο άνηθ ν' άνοίγονται στο φώς και ν'α προσφέρουν την έδουση ψυχούλα τους στ'ης αβρας τ'ο φιλι.

***

Θά ίδω τ'α δένδρα στη θρακία πρασιά ντυμένα πάλι, περικυκλάδες ν'α ρουφούν ζωή στα ταπεινά, χωρίς ν'αίνα λιγώτερο χαρούμενες για τούτο και τ'ο άνηθ τους λιγώτερο περήφανα κ' αγνά.

***

Και σαν από ένα μάταιο πείσμα και εγώ ν'α ζήσω όσα μούπαν τ'α μάτια σου σ'ο ώροιο θραδινό, θά ίδω ν'α γέρνεις πάνω μου και θ'αίνα τόσο λαύρο, τόσο μεγάλο τ'ο φιλι σαν πρώτο, σά στερνό.

III

Καλέ μου, η Άνοιξη έφτασε. Τά θραδία με πλανά, πώς παίζει στο παράθυρο τη φωτεινή της σάρπα. Μά τ'α μεσάνυχτα γροικώ που φευγαλέα περνά τ'ο θλιβερό τραγουδ' σου στη νυμφική τους άρπα.

***

Καλέ μου, όλα γυρεύουε γλυκά ν'α με κοιμίζου και ν'α μου πούν πώς έσθουσες για πάντα από τη γη. Μά όλα, χωρίς ν'α βέλουε, σέινθ θά μου θυμίζου, κ' άνίβεια θά μου κάνουνε τη νοσταλγία πληγή.

***

Καλέ μου, πώς άπόσθουσε παντοτεινά η ματιά σου, από τόν Ήλιο τού άλλοτε μ' αγάπη μούχες δείξει; Πώς έγινε έτοι ν'α θρεθώ τόσο πολύ μακριά σου κ' ο ήλιος σου έχθρος ν'α μου γενή, σκουτάδι ν'α με πιξή;

IV

Πριν από σένα πέθαναν όσα μούχες ταμένα κ' ύστερα γάθηκες και ού μαζί τους, τ'ο πιό όραίο. Ένας κυκλώνας γύρω μου τ'α πάντα έχει θαμμένα και μ' έχει αφήσει ζωντανή μόνον για ν'α σε κλαίω

V

Ω, μη με θλέπετε που κλαίω, δέν έχω θλίψη στην ψυχή μου. Ό,τι είχα στη ζωή μου όραίο γάθηκε κ' είμαι μοναχή μου.

***

Είπε η ζωή μου χωρίς χάρη, χωρίς χαρά και χωρίς λύπη. Κι' άν τη ματιά θε μούχουν πάρε, ο λογισμός μου πάντα λείπει.

***

Με τις σκίες μαζί γυρίζω. Η μοναξιά πλατεί με ζώνει. Τους τόπους πιά δέν τους γνωρίζω. Νοιώθω πυκνό ν'α πέφτη χιόνι.